

HOMILIE MGR. JOHAN BONNY, BISSCHOP VAN ANTWERPEN COENA DOMINI

Onze-Lieve-Vrouwekathedraal Antwerpen Witte Donderdag 2 april 2015, 20u

Ex. 12, 1-8.11-14 / 1 Kor. 11, 23-26 / Job. 13, 1-15

Broeders en zusters,

In de Bijbel komen vele dieren voor. Leeuwen en panthers, ezels en paarden, slangen en schorpioenen, geiten en schapen: ze bevolken het land en de boeken van de Bijbel. Toch is er geen dier dat op zoveel bladzijden van de Bijbel terugkeert als het lam. Klein en onschuldig, broos en weerloos, gemakkelijkste kandidaat voor een offer aan God of een feest met vrienden. Wanneer er geslacht moet worden, komt het weerloze leven het eerst in aanmerking. Dat is niet alleen een wet van de natuur. Het is ook een wet van de geschiedenis en zelfs van de godsdienst. Morgen, Goede Vrijdag, horen we Jesaja spreken over het lam: *‘Men mishandelde hem en hij heeft het aanvaard, hij heeft zijn mond niet geopend. Als het lam dat naar de slachtbank geleid wordt en als het schaap dat voor zijn scheerder verstomt zo heeft hij zijn mond niet geopend. Door een gewelddadige rechtspraak is hij weggerukt. Wie is er nog die denkt aan zijn leven?’* (Jes. 53, 7-8a). Op Paasdag keert het lam terug, maar dan als overwinnaar. In de sequentie van Pasen, het *Victimae Paschali Laudes*, zullen we zingen *‘Laat ons ’t Lam van Pasen loven, ’t Lam Gods met offers eren. Ja het Lam redt de schapen, Christus brengt door zijn onschuld ons arme zondaars tot de Vader’*. Het is een voorafname op het lied van de eindtijd, zoals we lezen in het boek van de Openbaring: *‘Waardig is het Lam dat geslacht werd te ontvangen de macht en de rijkdom, de wijsheid en de kracht, de eer en de heerlijkheid en de lof. (...) Aan Hem die zetelt op de troon en aan het Lam lof en eer en heerlijkheid en kracht tot in alle eeuwigheid’* (Apok. 5,12-13). Het lam weeft doorheen de Bijbel, van de eerste tot de laatste hoofdstukken uit het Oude en Nieuwe Testament, een rode draad van zwakheid en kracht, van nederlaag en overwinning, van dood en leven.

Vanavond horen we in de eerste lezing hoe de joden jaarlijks het paasfeest moeten vieren, ter gedachtenis van de bevrijding uit Egypte. Geen paasfeest zonder een lam: *‘Op de tiende van deze maand moet ieder gezin een lam uitkiezen, ieder huis een lam. Als een gezin te klein is voor een lam, dan moeten ze, rekening houdend met het aantal personen, samen doen met hun naaste buurman. Bij het verdelen van het lam moet er rekening gehouden worden met ieders eetlust. Het lam moet gaf zijn, van het mannelijk geslacht en eenjarig. Ge kunt er een schaap of een geit voor nemen’* (Ex. 12, 3-6). Het bloed van het lam strijken de Israëlieten aan hun deurposten als een teken van redding. Het vlees van het lam braden ze op een vuur en eten ze als een feestmaal. Kortom: zonder lam geen offerdier, geen teken van redding en dus geen paasfeest.

Heel de symboliek van het lam neemt Jezus tot zich op de avond voor zijn lijden en sterven. Hij heeft weet van de sombere uren die gaan komen. Hij beseft dat zijn verhaal op een gewelddadige confrontatie zal uitlopen. Op Palmzondag is Hij deze confrontatie moedig en rustig tegemoet gestapt. Hij zal zich niet verzetten. Hij zal geen geweld gebruiken. Hij zal ook zijn medestanders niet oproepen tot geweld. Hij zal aan zich laten geschieden wat nu moet gebeuren. Als een lam zal Hij zich naar slachtbank laten leiden. En toch zal Hij zich niet zomaar laten leiden als een willoze prooi. Jezus ondergaat niet fatalistisch wat moet gebeuren. Zelf maakt Hij van zijn dood iets nieuws: een dienst aan anderen, een gebaar van liefde, een teken van verbondenheid. Jezus is als een lam, maar dan wel als een lam dat zelf beslist om zijn leven te geven.

Het bloed van Jezus moeten wij niet aan deurposten van onze huizen of kerken strijken. Neen, Jezus heeft zijn bloed voor iets anders bestemd. Tijdens het Laatste Avondmaal zei Hij tot zijn leerlingen: *‘Deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed. Doet dit elke keer dat gij hem drinkt tot mijn gedachtenis. Telkens als gij dit brood eet en deze beker drinkt, verkondigt gij de dood des Heren totdat hij wederkomt’* (1 Kor. 11, 25-26). Jezus zal een tragische dood sterven. Zijn bloed zal vloeien. Hoewel. Nog voor het zover is, geeft Jezus aan zijn dood een nieuwe betekenis. Hij keert de tragiek van zijn dood binnenste buiten. Jezus laat zijn bloed niet achter als een teken van wreedheid of wraak, maar als een teken van liefde en vergeving. Dat zijn offer over vriendschap gaat en over verbondenheid: dat wil Jezus zijn leerlingen op Witte Donderdag bijbrengen. De beker van het offer en de beker van de vriendschap: Hij laat ze in elkaar overvloeien. Jezus *geeft zijn leven voor zijn vrienden*, zoals Hij vroeger had gezegd. Nu pas zullen de leerlingen beseffen wat Jezus met deze woorden bedoelde. Nu pas zullen ze inzien hoe Jezus met zijn vrienden omgaat en wat Hij voor hen overheeft. Terecht zeggen wij van Jezus dat Hij ons paaslam is. Wat Jezus doet op Witte Donderdag, is eigenlijk al een voorafname op Pasen en op de Verrijzenis. Het brood en de wijn van de eucharistie, het Lichaam en Bloed van Christus: het zijn geen dode gaven. Integendeel, het zijn levende gaven. Ze dragen in zich heel de levenskracht van Jezus’ opstanding uit de dood. Zij leiden ons binnen in een levende verbondenheid en een levende vriendschap met een levende Christus. De eucharistie is een ontmoeting met de Verrezen Heer. Daarom ook kon Jezus met een beker wijn in de hand zeggen: *‘deze beker is het nieuwe verbond in mijn bloed’*. Het tragische bloed van zijn offer en de feestelijke wijn van zijn verrijzenis: ook zij vloeien in elkaar over.

‘Zie het Lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld’: die woorden zullen we straks herhalen, net voor de communie. Vanavond hebben die woorden een heel aparte betekenis. Ze brengen ons dichterbij zowel de gestorven Jezus van Goede Vrijdag als de Verrezen Jezus van Pasen. Hij is voor ons gestorven en Hij is voor ons verrezen. In één woord: Hij is ons Paaslam. Hem willen wij vanavond gedenken met grote eerbied en dankbaarheid. Wij hadden het niet verdiend, en toch heeft Hij het volbracht. Amen.

+ Johan Bonny
Bisschop van Antwerpen